

Contents :

1. Numismatics And Heraldry Connections	Al.M.Kużmin	p.3
2. Medals Of Sopot	Al.M.Kużmin	p.12
3. International Numismatic Session	Al.M.Kużmin	p.15
4. Witty Reflections	KOMTUR	p.16
5. Publishing News	Al.M.Kużmin	p.18
6. Letters	A.Ziobroń	p.19
7. News From Gdańsk Section Of PTN	ALEMKA	p.20

Summary in English :

In the first article Al.M.Kużmin writes in very interesting way about connections which exist between heraldry and numismatics and history as well. This professional publication is richly illustrated. The pictures of coins and armorial bearings show very clearly their common historical roots.

The following article refers to medals of Sopot. The editors of GZN intended to create a special issue of GZN which would be devoted to medals of Sopot entirely. Unfortunately there was no interest in this subject and that is why the editors of GZN gave up that idea.

There is the brief report from International Numismatic Session On 65th Anniversary of Professor Stanisław Suchodolski made by Al.M.Kużmin. The above mentioned session took place on 8th June, 2001 in Gdańsk Marine Museum.

Some witty terms relating to collectors are presented in the following article.

Fresh news from publishing numismatic market and current information from Gdańsk Section of PTN bring this issue of GZN to an end.

Translated by KARO

ISSN 1505 - 1390

Polskie Towarzystwo Numizmatyczne
Oddział w Gdańsku

Gdańskie Zeszyty Numizmatyczne NR 48

W numerze m.in. :

■ Związki numizmatyki z heraldyką

GDAŃSKIE ZESZYTY NUMIZMATYCZNE

Pismo ukazuje się od 1988 roku

Redaguje :

Aleksander M. Kuźmin

Zdjęcia :

Alfons Klejna, Paweł Bohdanowicz

Wydawca :
Polskie Towarzystwo Numizmatyczne
Oddział w Gdańsku

Adres wydawcy :
80-958 Gdańsk ul. Mariacka 25/26
tel. (0 58) 301 50 32

Adres redakcji :
81 - 601 Gdynia ul. Apollina 38
tel (0 58) 621 43 67

Gdańskie Zeszyty Numizmatyczne są rozprowadzane wewnątrz Towarzystwa przez Oddział w Gdańsku. Redakcja nie odpowiada za treść zamieszczanych reklam i ogłoszeń. Za treść artykułów odpowiedzialni są autorzy.

Polskie Towarzystwo Numizmatyczne
Oddział w Gdańsku

Gdańskie Zeszyty Numizmatyczne

NR 48

GDYNIA wrzesień 2001 r.

W NUMERZE :

1. ZWIĄZKI NUMIZMATYKI Z HERALDYKĄ	Al. M. Kuźmin	s. 3
2. SOPOCKIE MEDALE	Al. M. Kuźmin	s. 12
3. MIĘDZYNARODOWA SESJA NUMIZMATYCZNA...	Al. M. Kuźmin	s. 15
4. NIEPOWAŻNE REFLEKSJE KOMTUR	KOMTUR	s. 16
5. NOWOŚCI WYDAWNICZE	Al. M. Kuźmin	s. 18
6. LISTY DO REDAKCJI	A. Ziobroń	s. 19
7. Z ODDZIAŁU GDAŃSKIEGO PTN	ALEMKA	s. 20

REDAKCJA

Gdańskich Zeszytów Numizmatycznych

ZAPRASZA NA SWOJĄ STRONĘ INTERNETOWĄ

www.republika.pl/alemka

Aleksander M. Kuźmin

ZWIĄZKI NUMIZMATYKI Z HERALDYKĄ

*"...z nauk historyczno-archeologicznych to numizmatyka
jest jedną z najbardziej interesujących i najciekawszych..."*
(-) Marian Gumowski

Numizmatyka łączy się w sposób naturalny z historią, ekonomią, historią sztuki, ikonografią, sfragistyką i wieloma innymi dyscyplinami. Bezpośrednich związków numizmatyki z heraldyką choć trochę zorientowanym w numizmatyce tłumaczyć nie trzeba. Każdemu, nawet początkującemu numizmatykowi - kolekcjonerowi znany jest fakt zamieszczania na monetach Rzeczypospolitej godła herbowych lub herbów Podskarbieh Wielkich Koronnych i Litewskich. Oprócz herbów i godła herbowych wyżej wymienionych urzędników śledzić możemy na monetach znaki będące herbami, godłami herbowymi bądź gmerkami dzierżawców mennic, ich właścicieli lub zarządców, minemistrzów, rytowników i innych osób upoważnionych do umieszczania na monetach swoich znaków.

Swego czasu miałem możliwość podziwiać kolekcję monet, której motywem przewodnim było godło Rzeczypospolitej - orzeł - od czasów piastowskich po czasy nam współczesne. Niemalże modelowy przykład analizy przemian orła piastowskiego w orła jagiellońskiego przedstawiła Stanisława Kubiakowa w swojej książce "Monety pierwszych Jagiellonów", której lekturę polecam zainteresowanym tym tematem.

W poprzednich swoich artykułach dotyczących heraldyki wspominałem, że w początkowym etapie tworzenia się herbu rysunek

godła herbowych cechowała pewna dowolność i naiwność rysunku nie ujęta jeszcze w żadne reguły i prawidła. Przykładem takiego rysunku może być znak palatyna Sieciecha na jego monetach. Denary te to niewątpliwie jedne z najciekawszych monet polskich okresu wczesnośredniowiecznego. Są one jedynymi udokumentowanymi emisjami nieksiążęcymi z okresu X - XII w. Nie wdając się w szczegóły wypada wspomnieć tylko, iż emitowane były w latach 1090 - 1098, a więc za panowania Władysława Hermana panującego w latach 1079 - 1102. Znak palatyna Sieciecha przypomina godło herbowe Kościesz lub bardziej jeszcze Odrowąża.

Fakt umieszczenia na XI - wiecznych monetach motywu herldycznego przypominającego swym rysunkiem godło herbu Kościesz lub herbu Odrowąż nie wyklucza tezy o XIII - wiecznym powstaniu herbu, bowiem herb jako znak osobisty, własnościowy bądź bojowy, nie powstał z dnia na dzień a kształtował się latami.

Proces przyjmowania przez miasta herbów, a także nadawanie miastom praw menniczych, zaowocował obfitym materiałem heraldycznym w ikonografii monet miejskich. Przy czym na stempel menniczy przenoszone są całe herby bądź ich elementy, co jest znacznie częstszym zjawiskiem.

Chciałbym tu zwrócić szczególną uwagę na niejednokrotnie nieprawidłową terminologię używaną w literaturze numizmatycznej, dotyczącą motywu heraldycznego umieszczanego na monetach. Bardzo często opisując monetę z wyobrażonym na niej motywem heraldycznym będącym li tylko elementem herbu, a więc godłem

herbowym bądź klejnotem czy też wręcz fragmentem godła - mówi się o herbie. Taka terminologia prowadzi może do licznych nieporozumień. Chciałbym tu podkreślić, że termin HERB przysługuje takim wyobrażeniom na monecie gdzie godło herbowe umieszczone jest na tarczy, w każdym innym przypadku mamy do czynienia bądź to z godłem herbowym, bądź z jego fragmentem lub klejnotem herbowym. Fragment godła, godło czy też klejnot jest tylko elementem herbu i nazywanie go herbem jest czystym nieporozumieniem. Typowym przykładem takich nieporozumień jest fragment godła herbowego Heronima Kirszenszteina herbu Kryszpin Podskarbiego Wielkiego Litewskiego w latach 1662 - 1676, umieszczanego na boratynkach czyli szelągach litewskich z okresu panowania Jana Kazimierza.

Herb Kryszpin oraz fragment godła herbowego umieszczanego na niektórych boratynkach
W XIX wieku, a więc w wieku burzliwego rozwoju numizmatyki jako dyscypliny naukowej, jednym z podstawowych kryteriów decydujących o określeniu monety było kryterium heraldyczne. Trzeba stwierdzić, że dzięki kryteriom heraldycznym ustalono pochodzenie i określono wiele monet, szczególnie brakteatów i denarów beznapisowych. Długo błędzono w określeniu denarów i ternarów łobzenickich. Początkowo przypisując je nie Krotowskiemu herbu Bróg z Łobzenicy, a mennicy w Łobzowie koło Krakowa.

Herb Bróg

Przyznać trzeba także, że wiele brakteatów beznapisowych pomimo ogromnego podobieństwa wyobrażonych na nich rysunkach do godła herbowych polskich do dziś nie udało się w pełni zidentyfikować i jednoznacznie określić.

h. Wieniawa

LELIWA

OSTOJA

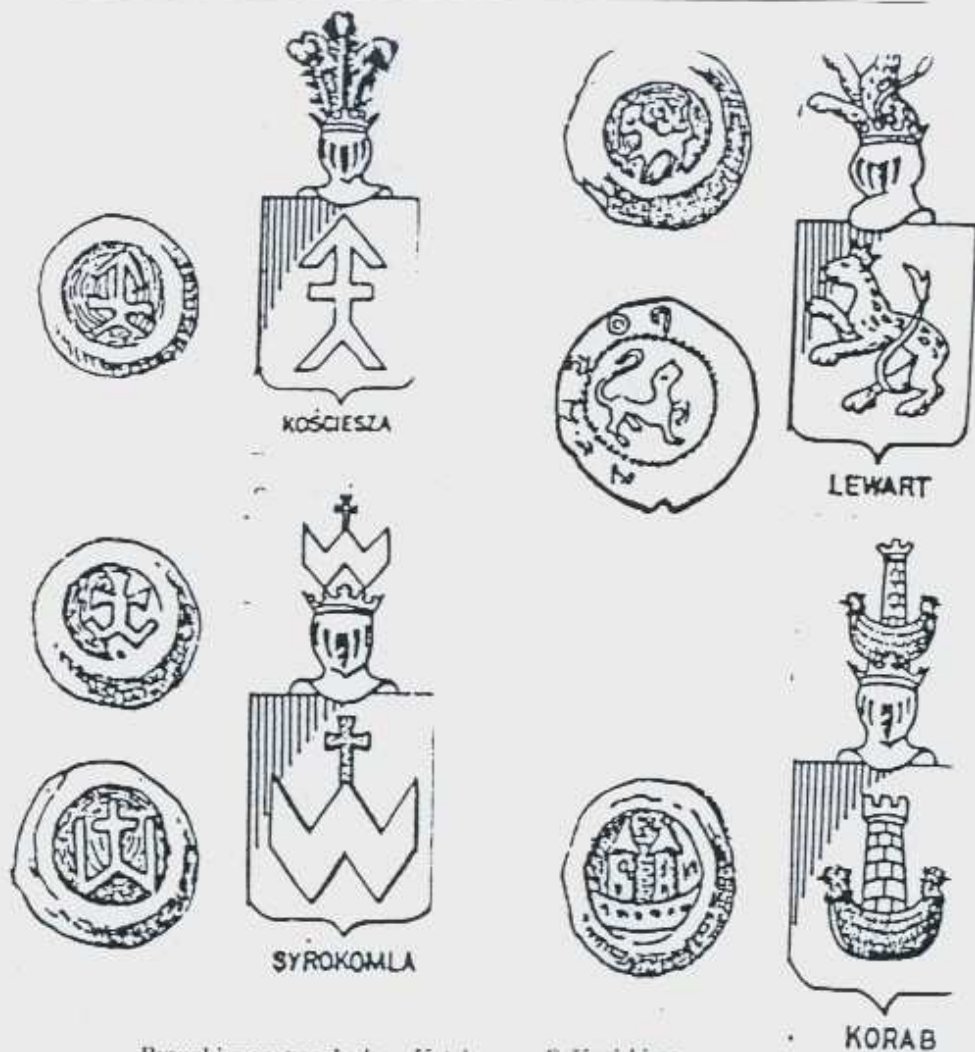
h. Sternberg

LIS

SZELIGA

Rysunki monet pochodzą z Katalogu..... E. Kopickiego

I tu trzeba przyznać się do porażki lub ciąglej jeszcze niewiedzy w prawidłowym wnioskowaniu przy stosowaniu kryterium heraldycznego.

Nieznajomość heraldyki rodzimej przez numizmatyków, niejednokrotnie wiodła ich na manowce, lub co jeszcze gorsze nie potrafiąc zidentyfikować rysunku świadomie go pomijali i nie zauważali. Przykładem może tu być godło herbowe Josta Ludwika

Decjusza zarządcy wszystkich mennic w Polsce a także sekretarza Zygmunta Starego. Pierwszą wzmiankę w literaturze numizmatycznej o jego godle herbowym, które wyobraża sierp lub jak określają inni nożyk ogrodniczy, zamieścił w Zapiskach Numizmatycznych z 1884 roku Mieczysław Kurnatowski.

Herb Decjuszów

„Herb wyobraza tarczę dwupolową, u góry czerwoną, u dołu niebieską, a w niej przez oba pola sierp, ułożony w ten sposób, że ostrze białe leży w polu czerwonym, a rączka złota w polu niebieskim. Klejnot nad hełmem stanowią dwa skrzydła orle, jedno złoto-niebieskie, drugie złoto-czerwone.”

Powyzszy blazon i rysunek pochodzą z: HERBARZ PATRYCJATU TORUNSKIEGO; Mariana Głumowskiego

W ślad za nim, po dokładnym przestudiowaniu numizmatów nasz najsłynniejszy numizmatyk mianowicie Emeryk hr. Hutten-Czapski odkrył na talarach Zygmunta Starego godło herbowe J.L. Decjusza. Nie uczynili tego znakomici poprzednicy Emeryka hr. Hutten-Czapskiego tacy jak Tadeusz Czacki, Kazimierz Stężyński-Bandtkie, Ignacy Zagórski, Kazimierz Stronczyński a nawet Karol

Beyer. RównieżVossberg lubujący się w najdrobniejszych odmianach nazwał ów znak sierpu czy też nożyka ogrodniczego "eine arabeskenartige Verzierung" (czyli arabeska - ozdoba). Nieświadom tego godła był także nasz genialny falszerm numizmatów Józef Majnert, który na produkowanych przez siebie falsyfikatach nie zamieścił tego znaku (w miejscu gdzie powinien znajdować się ten znak widoczny jest niewyraźny ślad).

Zainteresowanych tym epizodem odsyłam do wspomnianych już powyżej Zapisków Numizmatycznych, których reprint ukazał się jakiś czas temu staraniem PTN-u a także do artykułu Lecha Kokocińskiego BN nr 2 (318), który w jednym z całej serii artykułów dotyczących falszerm numizmatycznych wspomina m.in. o godle herbowym J.L. Decjusza.

Innym przykładem bezpośrednich związków numizmatyki z heraldyką mogą być dwudenary z lat 1578 - 1579. Jakiś czas temu na łamach Biuletynu Numizmatycznego (BN nr 1 -3 (249 - 251) str 37 oraz str 39 a także BN nr 7 -9 (255 - 257) zażarcie dyskutowano (nie zawsze fair) na temat ich przynależności. Kwestią sporną i "okiem cyklonu" był mały znak będący godłem herbowym Ketlerów. Jedni z dyskutantów obstawali przy tym, by monety te uznać jako monety litewskie inni optowali za uznaniem ich jako lennych dwudenaarów kurlandzkich. Nie było także zgody co do samego rysunku godła. Jedni uważali go za "wędzidło końskie" drudzy za "hak kotłowy" czyli inaczej "zawiasę kotłową". Przypomnieć trzeba, że dużo wcześniej Ignacy Zagórski w znaku tym widział "wilcze kły" Batorych.

h. Ketlerów

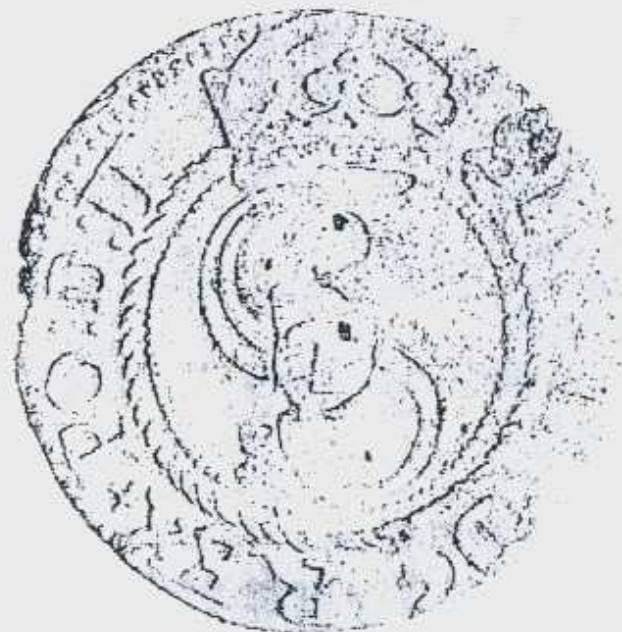
Godło herbowe Batorych

DZIAŁ Gdańskie Zeszyty Numizmatyczne

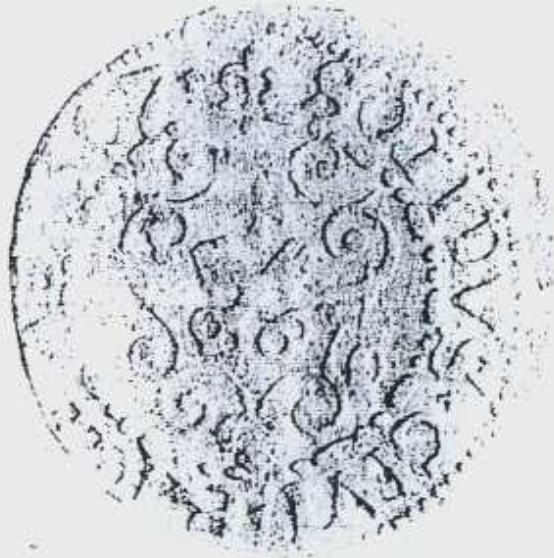
OSOBLIWOŚCI

NR 31 (GZN nr 48) 2001 r.

SZELAĞ RYSKI ZYGMUNTA III Z BŁĘDEM W LEGENDZIE OTOKOWEJ

Stan : III-
Metal : Ag
Średnica : 18,9 mm
Waga : 1,10 g
Oś : ↑↑

Av

Monogram królewski S z tarczą herbową Wazów pośrodku. Nad nim korona przedzielająca napis otokowy:

SIGXIIIxDGXREXxPO:D:II

II zamiast LI

Rv

Mały herb Rygi. Nad nim lilijka przedzielająca napis otokowy:

SOLIDVSxCIVIXRIGENSx607

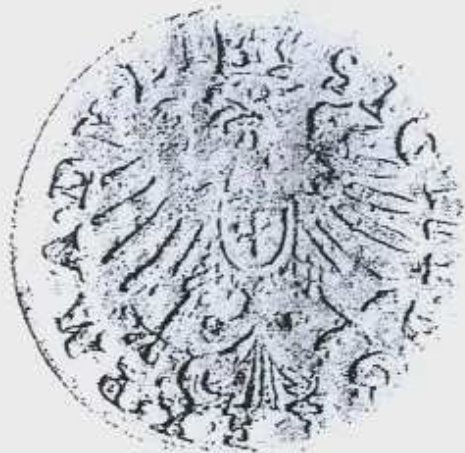
Moneta ta opisana jest w katalogu J. Kurpiewskiego Katalog Monet Polskich 1587 - 1632 pod numerem 2419 i opatrzona znakiem rzadkości R, ale różni się nieco znakami interpunkcyjnymi i, tylko dlatego chcę zwrócić uwagę kolekcjonerów na tę monetę.

Aleksander M. Kuźmin

GROSZ LITEWSKI ZYGMUNTA III Z 1609 R

Stan : III
Metal : Ag
Średnica : 21,0 mm
Waga : 1,20 g
Oś : ↑ godz 2

Rv
Pogoń litewska. W otoku napis przedzielony u góry rozetką, a u dołu godłem herbu Bogoria:

GROSS • MAG • - • DVC • LI • 1609

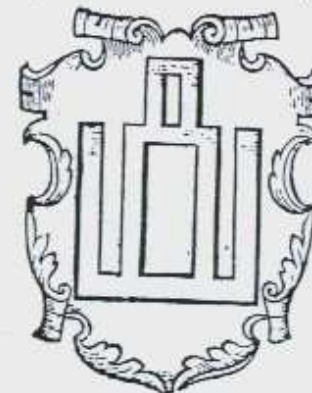
Av
Orzeł polski z tarczą herbową Wazów na piersiach. W otoku napis przedzielony u góry korona orla:

SIG • III • D • G • REX • P • MA • DV • LI

Kiedys przed laty nicodziałowanej pamięci Janusz Kurpiewski opisywał ten typ grosza litewskiego niesłusznie w dość sensacyjnym tonie. W BN nr 1 (289) opisywał go jakoby z 1009 roku, a następnie w BN nr 2 (290) już łagodniej dopatrując się słusznie (w moim mniemaniu) nietypowych punc dla cyfr 6 i 9. Są to bowiem normalnej wielkości zera, przy których wyrobiono w stemplu przecinkowe kreseczki. Przebadalem tych groszy kilkanaście sztuk i wszystkie mają mniej lub bardziej widoczne owe przecinki przy zerach mających oddawać cyfry 6 i 9. Podobnie rzecz ma się z nietypowym znakiem międzywyrazowym mianowicie z: rozetką nie trzylistną jak w większości przypadków ale czterolistną, w której J. Kurpiewski dopatrzył się godła herbu Gozdawa.

Aleksander M. Kuźmin

Wiele dyskusji było a zapewne jeszcze będzie na temat jednego z herbów Jagiellońskich jakimi są tzw. Kolumny Gedymina (w literaturze funkcjonują również nazwy: Słupy Gedymina, Brama Słupna). Znak ten znany jest m.in. z monet litewskich Witolda, Zygmunta Starego i Zygmunta Augusta; ale identyczny znak odkryto wśród tzw. TAMG tatarskich pochodzących na długo przed ustaleniem się herbów. Zainteresowanym polecam gorąco artykuł Ryszarda Kiersnowskiego *Godła Jagiellońskie*; *Wiadomości Numizmatyczne* r XXXII (nr 123 - 124 z 1988r).

Kolumny Gedymina

Czasami kolekcjonerzy "na siłę" doszukują się sensacji. Przykładem może tu być notatka w Biuletynie Numizmatycznym gdzie w ramach konkursu "Szukajmy nieznanymi typów i odmian monet polskich" opisany został grosz litewski, gdzie moim zdaniem nietypowy znak między - wyrazowy w legendzie uznany został za tajemniczy znak - mianowicie godło herbowe Gozdawa.

Herb Gozdawa

Innym przykładem wymyślonym przez kogoś i „pokutującym” w naszych niektórych opracowaniach numizmatycznych jest określenie znaku pod brzuchem końskim na boratynkach litewskich z 1663 roku jako Snop Wazów. Trudno się z tym zgodzić by znak królewski umieszczony był w tak niehonorowym miejscu.

Podane tu przykłady związków heraldyki z numizmatyką są bardzo fragmentaryczne i powierzchowne. Sygnalizują jednak wielce ciekawy i intrygujący temat, który być może podjęty zostanie przez któregoś z Czytelników GZN.

Aleksander M. Kuźmin

SOPOCKIE MEDALE

W 46 numerze GZN Redakcja nasza ogłosiła apel do czytelników o pomoc w redagowaniu specjalnego numeru GZN poświęconego wyłącznie numizmatom dotyczącym Sopotu w związku z 100-rocznicą nadania praw miejskich Sopotowi. Niestety z żalem i przykrością zawiadamiam czytelników iż ambitne plany Redakcji speszły na niczym. Na apel zareagowało tylko dwoje Czytelników i to bardzo skromnymi notatkami. Wnioskuje stąd że temat albo jest doskonale znany Czytelnikom albo co bardziej prawdopodobne nie cieszy się zainteresowaniem. Wobec takiej sytuacji Redakcja rezygnuje z wydania specjalnego numeru i jednocześnie dziękuje tym Czytelnikom, którzy zechcieli zareagować na apel.

Jednym z płonów naszego apelu jest nadesłany przez jednego z naszych Czytelników chcącego zachować anonimowość, uzupełnienie listy medali sopockich, której inicjatorem był Pan Miłosz Frąckowiak a którą wydrukowaliśmy w 46 numerze Gdańskich Zeszytów Numizmatycznych (lista zawierała 15 medali związanych z tematyką sopocką).

1. Świat Dziecka Sopot 1977.
2. Świat Dziecka Sopot 1978

Oba medale autorstwa Piotra Soleckiego oraz

3. Święto tulipanów (bez daty).

4. Wiosna w tulipanach, Sopot 1980

5. Wiosna w tulipanach, Sopot 1981

Wszystkie trzy medale autorstwa zmarłego parę lat temu Henryka Failhauera.

Kolejnym uzupełnieniem może być wykaz medali sopockich sporządzony z okazji wystawy medali zorganizowanej w Muzeum Sopotu. Otóż w salach Muzeum Sopotu w czerwcu br czynna była wystawa „Sopot w medalierstwie”, na której między innymi wystawiono medale sopockie. Autorem wystawy był członek naszego Towarzystwa Pan Bogumił Filipek. Wśród wielu medali podziwiać można było medale, o których przyznam się nie miałem pojęcia. Poniżej podaję uzupełniający wykaz medali według artykułu Bogumiła Filipka publikowanego w kwartalniku Muzeum Sopotu KRONIKA nr 2 z IV/VI 2001r.

1. Wyższa Szkoła Handlu Morskiego w Gdyni 1945. Autor: Jan Wysocki.

Bardzo ciekawą historię tego bardzo mało znanego medalu przytacza Bogumił Filipek we wspomnianej powyżej Kronice.

2. Ogólnopolski Festiwal Malarstwa Dzieci. Sopot 22 - 27 VII 1959.

A. nieznany

3. Wiosna w tulipanach, Sopot - Gdańsk 1978. A. H. Failhauer.

4. XI Tenisowe Mistrzostwa Europy Amatorów, Sopot 12 VIII 1979.

A. nieznany.

5. XXV lat w Służbie Narodu MO i SB, Sopot 1944 - 1979. A.

nieznany.

6. XXXIII Festiwal Sztuk Pięknych, Sopot 1980. A. nieznany.

7. Memorial W. Geruty, Sopot 1983. A. Stanisława Wątróbska.

8. j.w. ale rok 1984.

9. Biuro Wystaw Artystycznych, Sopot 1984. A. P. Solecki.

10. 30 lat Szpitala Reumatologicznego w Sopocie. Sopot 1959 - 1986.

A. Józef Kawecki.

11. Elżbieta Winnicka WSHM - WSE, Gdynia - Sopot 1987. A. J.

Kawecki.

12. 25 Międzynarodowy Festiwal Piosenki, Sopot 1988. A. nieznany.

13. XXIII Międzynarodowy Turystyczny Zlot Przyjaźni, PTTK Sopot 1989. A. nieznany.
14. V Konferencja Naukowa Neurologów i Neurochirurgów WP, Sopot 6 - 8 VI 1993. A. Piotr Łyczak.
15. Żeglarskie Mistrzostwa Świata, Gdańsk - Sopot - Gdynia 1995. A. Stanisław Śliwa.
16. Wizyta Jana Pawła II w Sopocie, Sopot 5 VI 1999. A. Rousana i Andrzej Nowakowscy.
17. 100 lat praw miejskich Sopotu 1901 - 2001. A. R. i A. Nowakowscy.
18. Sopot znane od XIII wieku. A. nieznany.
19. Witold Bublewski - Zasłużony Człowiek Morza - Obywatel Sopotu. A. S. Śliwa.
20. Mecenat sportu Sopotu. Nagroda Prezydenta w 100-lecie miasta Sopotu. A. prof. Janina Stefanowicz - Schmidt.
21. Mecenat kultury Sopotu. Nagroda Prezydenta w 100-lecie miasta Sopotu. A. J. Stefanowicz - Schmidt.

Warto tutaj wspomnieć, że medale: „Wizyta Jana Pawła II w Sopocie” (nr 16) oraz „100 lat praw miejskich Sopotu” (nr 17) powstały według pomysłu Pani Aleksandry Szymańskiej i Pana Miłosza Frąckowiaka, prezesa i wiceprezesa Gdańskiego Oddziału PTN. Bardzo często na medalach widnieją tylko sygnatury projektantów, a brak pomysłodawców, którzy de facto wykonują cały projekt w sferze graficznej, a do projektantów należy tylko skopiowanie graficznego pomysłu w gipsie. Sytuację taką uważam za bardzo niesprawiedliwą i w przyszłości sugeruję, by oprócz projektantów umieszczać sygnatury projektodawców.

Uwzględniając wykaz podany przez Miłosza Frąckowiaka - 15 medali, anonimowego Czytelnika - 5 medali oraz wykaz Bogumiła Filipka (we wspomnianej Kronice B. Filipek wymienił 42 medale o tematyce sopockiej, jednak nie wszystkie bezkrytycznie zaliczyć można do „sopockich”), który zawiera także wyżej wymienione medale, możemy uznać, że dotychczas znany 41 medali o tematyce sopockiej.

Aleksander M. Kuźmin

MIĘDZYNARODOWA SESJA NUMIZMATYCZNA Z OKAZJI 65-ROZNIICY URODZIN PROF. STANISŁAWA SUCHODOLSKIEGO.

W dniu 8 czerwca br. w Centralnym Muzeum Morskim w Gdańsku odbyła się Międzynarodowa Sesja Numizmatyczna zorganizowana z okazji 65-rocznicy Urodzin prof. Stanisława Suchodolskiego.

Organizatorem Sesji pod patronatem Marszałka Województwa Pomorskiego był Oddział Gdański naszego Towarzystwa. Jako współorganizatorzy wystąpili Centralne Muzeum Morskie w Gdańsku oraz Gdańskie Towarzystwo Naukowe oraz Muzeum Archeologiczne w Gdańsku.

Uroczystości rozpoczęły się od przedstawienia sylwetki Jubilata. Laudację wygłosiła Pani Aleksandra Szymańska Prezes Oddziału Gdańskiego PTN. W dalszej części życzenia składali licznie przybyli goście z całej Polski. Ze strony Zarządu Głównego PTN życzenia złożyli prezes Aleksander M. Kuźmin, sekretarz generalny Adam Zajac oraz redaktor naczelny Biuletynu Numizmatycznego Wiesław Kopicki. Po życzeniach i owacjach na cześć Jubilata rozpoczęła się sesja naukowa.

A oto program sesji:

1. Jorgen Steen Jensen - Kopenhaga - "Skarb "Pacregaard" znaleziony na wyspie Bornholm z XI wieku.
2. Edward Simek - Praga - Schlesische und polnische Munzen in der Sammlung des Bischofs von Litomerice, Emanuel Ernst von Waldstein (1716 - 1789).
3. Borys Paszkiewicz - Warszawa - Brakteaty z literami typu Waschinski 211 - 217.
4. Roma Włodarczak - Malbork - Dukaty, malborskie Zygmunta III Wazy.
5. Małgorzata Gizińska - Elbląg - Znaleziska monet w zbiorach Muzeum w Elblągu.
6. Bogdan Kościński - Gdańsk - Stempel brakteatowy i skarb brakteatów z XII / XIII wieku z osady rzemieślniczej w Gdańsku.
7. Miłosz Frąckowiak - Gdańsk - Medale gdańskie drugiej połowy XX wieku.

Po wygłoszeniu referatów rozpoczęła się dyskusja nad referatami.

Dodatkową atrakcją dla uczestników sesji była możliwość zwiedzenia niezwykle interesujących ekspozycji Centralnego Muzeum Morskiego.

Za zorganizowanie tej pięknej i wspaniałej imprezy słowa podziękowania i uznania należą się Pani Aleksandrze Szymańskiej Prezesowi Oddziału Gdańskiego Polskiego Towarzystwa Numizmatycznego.

Jedynym mankamentem tej imprezy był nikły udział członków Oddziału Gdańskiego PTN a szkoda bo większość referatów była niezwykle ciekawa a i bezpośrednie spotkanie z prof. Stanisławem Suchodolskim należy zaliczyć do niecodziennych wydarzeń.

Aleksander M. Kuźmin

NIEPOWAŻNE REFLEKSJE

*„Człowiek bez przeszłości jest jak drzewo
bez korzeni - szybko usycha”*

**Niepoważne refleksje dotyczące zbieraczy - kolekcjonerów,
czyli ludzi chciwych a inaczej - chcących posiadać.**

Typowy zbiór zbieracza - kolekcjonera przypomina magnes u krawca. Każdy kto żył w XX wieku widział takie urządzenie - chyba, że się nie rozglądał.

Teraz o specjalizacji zbieraczy - numizmatyków:

TALARY - zbierają kolekcjonerzy mający kompleksy (nieważne ukryte czy nie). Talar to moneta „bez kompleksów” - dotyczy to oczywiście także dolarów i rubli.

DUKATY - zbierają kolekcjonerzy - inwestorzy z „uczuciem” do złotego cielca. Zazwyczaj zimni - podgrzewają się widokiem aurum (rum rozgrzewa).

INNE NOMINALY - w zależności od posiadanej (nieraz podświadomie) wiedzy numerologicznej i odbioru drgań wywołanych przez cyfrę (częsty przykład „3”).

WYBRANY OKRES - (przed 1939) dotyczy wieku (np. XVII) lub osoby panującej. Ten typ zbierania poprzedzony (w różnym stopniu i nie zawsze) jest wiedzą ogólną o tej czasoprzestrzeni. Może mieć to związek z reinkarnacją.

STARE PRÓBY - zbierają bogaci - zazwyczaj jako ludzie przeciętni - dowartościowują się szukając pseudo-unikatów.

PIERWSZY STAN ZACHOWANIA - to nie zbieracze to inwestorzy.

OKOLICE - Varsoviana, Cracoviana etc... etc. Powodem takiego zbierania jest brak korzeni lub bardzo słabe.

KSZTAŁTY - np. monety z otworem. To zbieractwo wywołane jest przez dewiacje o podłożu seksualnym.

WYBRANE PAŃSTWA - zbierają : - ukrywający tęsknotę do podróży, - z chęci zysku (Niemcy słabo płacą), - ludzie z ukrytą genetycznie miłością do zaborcy, - zakompleksieni Euro-Azjaci.

WYBRANE METALE - np. Zn, Cu. Ten typ zbieractwa może być wywołany przez niedobory mikroelementów w organizmie zbieracza. (MOŻE nie oznacza MUSI).

TEMATYKA

A. Związek z zawodem lub wykształceniem - najszlachetniejszy typ kolekcjonerstwa, wskazujący na powołanie do wykonywanego zawodu;

B. Inne, np. marynistyka na monetach - jeżeli zbieracz nie mieszka nad H₂O to oznaczać może tylko chęć przeprowadzki.

WSPÓLCZESNE EMISJE FABRYKI M.W. - (Monety) - marzyciele (sweat dream o wzroście wartości za ich żywota) zbierający numizmatyczny styropian, zajmujący dużo miejsca i mało treści artystycznej. Kłopot dla spadko-drapieżców i sklepów numizmatycznych tzw. MASSEN-WARE. Przyjdzie euro i bęc!!!!

„**MIEDALE**” **WSPÓLCZESNE** - kojarzone ze „sztókom współczesnym” - często przerost treści nad formą. Dadzą zastosować się racjonalnie :

- mogą zastąpić, w pęczkach będąc, hantle;
- balast dla nurków;
- inne zastosowania na bazie grawitacji.

KOMTUR

Redakcja wraz z KOMTUREM liczy na poczucie humoru PT Czytelników. Tym niemniej każdy, kto czyje się obrazony, proszony jest o powiadomienie Redakcji. Będziemy starali się „zadośćuczynić”

(-) REDAKCJA

NOWOŚCI WYDAWNICZE

Niedawno ukazała się na rynku numizmatycznym niezwykle pożyteczna książka „**FONTES NUMISMATICI - Rocznik Katedry Archeologii UMCS**”. Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej; Lublin 2000; 75 str. tekstu i 8 tablic z ilustracjami monet.

„Celem „Fontes Numismatici” (jak pisze we wstępie Redakcja) jest ... zwięzła publikacja odkryć numizmatycznych, zarówno przypadkowych, jak i dokonanych podczas regularnych prac archeologicznych, bez żadnych ograniczeń terytorialnych (nie tylko w Polsce) Gorąco namawiamy do współpracy zarówno muzealników, w których ręce trafiają (choćby tylko do określenia) znalezione monety, jak archeologów, pozyskujących monety w swych wykopach, a też wszystkie inne osoby dysponujące informacjami o znaleziskach monet”.

Książka zawiera krótkie streszczenia w językach angielskim i rosyjskim. Autorem pierwszego tomu jest Borys Paszkiewicz.

Gorąco polecam to Wydawnictwo PT Czytelnikom GZN.

Aleksander M. Kuźmin

LISTY DO REDAKCJI

Poniżej publikujemy fragmenty listu Pana Andrzeja Ziobronia z USA:

.....*Choć sezon urlopowy w pełni, za oknem piękna, słoneczna pogoda, plaże pełne rozleniwionych turystów a w morzu pełno rekinów, w prasie numizmatycznej w USA ukazała się krótka notatka, która zainteresuje ... być może ... czytelników GZN.*

Otóż w już wrześniowym numerze World Coin News ukazała się oferta sprzedaży złotych 25 guldenówek WMG z roku 1930. Oferuje ją firma International Collectors Associates z Durango w Colorado w cenie 2,950 \$ za sztukę w stanach zachowania MS-64, MS-65 i MS-66. Firma podaje, że posiadają ponad 1000 szt. z całego nakładu 4000 szt. jaki został wybity a najnowsza wersja katalogu Standard Catalog of World Coins (2002), wycenia tą pozycję na 9.500 \$. Potwierdza się tutaj ... wersja ze Bank Niemiecki odsprzedał przynajmniej część zasobów monet 25 guldenowych, które teraz trafiają na rynek. Jak już wcześniej ... pisałem było kilka sztuk tych monet w sprzedaży na internecie, cena ich stopniowo malała a obecnie przy takiej oferowanej ilości należy się liczyć z dalszą obniżką i degradacją tej monety jako rarytasu. Myślę że i Standard Catalog zmieni tą cenę, która była podana dla kilku znanych sztuk pojawiających się na aukcjach.

Przesyłam Serdeczne pozdrowienia dla ... wszystkich czytających tą notatkę.”
Andrzej Ziobron

Od Redakcji

Warto tutaj przypomnieć, że 25-guldenówki z WMG z 1930 roku wystawiane były także na naszych tegorocznych krajowych aukcjach i tak:
 Aukcja nr 23 Gdański Gabinet Numizmatyczny - 21.04.2001 :
 stan I; cena wywoławcza - 19000,-zł; cena przybicia - 19000,-zł.
 Aukcja nr 4 Poznański Dom Aukcyjny - 7.04.2001:
 stan II+; cena wywoławcza (w katalogu) - 16000,-zł; cena przybicia - 16500,-zł.
 Ceny w Katalogu Przeglądu Numizmatycznego :
 33000,zł dla stanu II i 50000,-zł dla stanu I.

ALEMKA

Z ODDZIAŁU GDAŃSKIEGO PTN

5 czerwca br. dzięki staraniom Pani Prezes **Aleksandry Szymańskiej** odbyło się spotkanie naszych członków w Liceum Plastycznym w Gdyni Orłowie. O twórczości medalierskiej Liceum Plastycznego w Orłowie opowiadał bardzo interesująco dyrektor artystyczny tego liceum Pan **Eugeniusz Ledemann**. Uczestnikom spotkania zaprezentowane zostały prace medalierskie uczniów liceum. Wiele prac uczniowskich wywołało duże zainteresowanie zwiedzających.

W dniu 8 czerwca br. W sali konferencyjnej Centralnego Muzeum Morskiego w Gdańsku odbyła się Międzynarodowa Sesja Numizmatyczna zorganizowana z okazji 65-lecia Urodzin prof. **Stanisława Suchodolskiego**. Szerzej o sesji piszemy na innych stronach wewnątrz numeru.

W dniach 15 lipca do 30 września 2001 r. czynna jest wystawa medali zatytułowana „**ORZEŁ NA MEDALU**”. Autorem wystawy jest pplk. w st. spocz. **Konstanty Siekierski** członek naszego Towarzystwa. Na wystawie

pokazano około 160 medali z wizerunkiem orła państwowego z różnych okresów naszej historii. Wszystkie eksponaty pochodzą ze zbiorów Autora.

Do końca roku ogłoszone zostaną jeszcze następujące odczyty:

4.9 - **Zygmunt Skoneczny** - *80-ta rocznica Trzeciego Powstania Śląskiego w medalierstwie.*

2.10 - **Marek Sperski** - *O Sopotcie z przed stu laty.*

6.11 - **Józef Fuks** - *Uczeń Kenara - rzeźbiarz i medalier z Gdańska.*

4.12 **Małgorzata Gizińska** - *Elbląscy kolekcjonerzy monet i medali z przełomu XVIII i XIX wieku.*

na które w imieniu Zarządu Oddziału Polskiego Towarzystwa Numizmatycznego, Gdańskiego Towarzystwa Naukowego oraz Muzeum Archeologicznego w Gdańsku serdecznie zapraszamy.

ALEMKA

Komisja Aukcyjna ZG PTN informuje, że 16. Ogólnopolska Aukcja Numizmatyczna PTN odbędzie się 8 grudnia 2001 r. o godz. 10:00 w siedzibie ZG PTN w Warszawie, ul. Jezuicka 6.

Walory na Aukcję przyjmowane będą przez Komisję Aukcyjną w każdy poniedziałek sierpnia i września w godz. 9-14 w siedzibie ZG PTN, lub w innym terminie uzgodnionym telefonicznie (tel. 022-831-39-28). Poniedziałek 1 października 2001 r. będzie ostatnim terminem przyjęć numizmatów.

Szczegółowe informacje dotyczące Aukcji można uzyskać w ZG PTN, Warszawa, ul. Jezuicka 6, tel. 0-22 831-39-28 lub u przewodniczącego Komisji Aukcyjnej kol. **Andrzeja Musiała** tel. 0-601-500-662.

SPOTKANIA KOLEKCJONERSKIE

Klub Riwiera. W każdą drugą i czwartą niedzielę miesiąca w godz. 8:00 do 13:00 w Klubie Marynarki Wojennej Riwiera w Gdyni przy ulicy Zawiszy Czarnego odbywa się Gdynska Giełda Kolekcjonerów monet, znaczków, odznaczeń, staroci, widokówek i kart pocztowych. Informacji na ten temat udziela Pan **Konstanty Siekierski** tel. 623 05 40 (po godzinie 20:00)

OGŁOSZANIA

Kupię:

1. **SŁOWNIK GEOGRAFICZNY KRÓLESTWA POLSKIEGO I INNYCH KRAJÓW SŁOWIAŃSKICH**; pod redakcją Filipa Sulimierskiego; Reprint.

Oferty wraz z ceną proszę przysyłać na adres Redakcji.